Crna Gora

Uprava za šume

IZVJEŠTAJ O RADU
ZA 2018. GODINU

Izvještaj sačinile stručne službe Uprave za šume

Pljevlja, februar 2019. godine

UVODNE NAPOMENE SA FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJEM

Propisanim i utvrđenim nadležnostima Uprave za šume, je obavezna da primjenjuje planska dokumenta koja uređuju odnose u šumarstvu, kako po pitanju definisanja pravaca, odnosno ciljeva održivog gazdovanja šumama, tako i kada je u pitanju stvaranje uslova za unapređenje razvoja šumarstva kao privredne grane.

U 2018. godini, usvojena planska dokumenta su primjenjivanja u skladu sa stvarnim materijalnim mogućnostima i predpostavkama, koje su nužno uticale na realizaciju programski postavljenih ciljeva i zadataka.

Uprava za šume je u 2018. godini, egzistirala kao organ u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, shodno normativnoj regulativi, organizaciono je imala 17 područnih jedinica sa sjedištem Uprave u Pljevljima.

***TABELA 1*: Organizacija Uprave za šume**

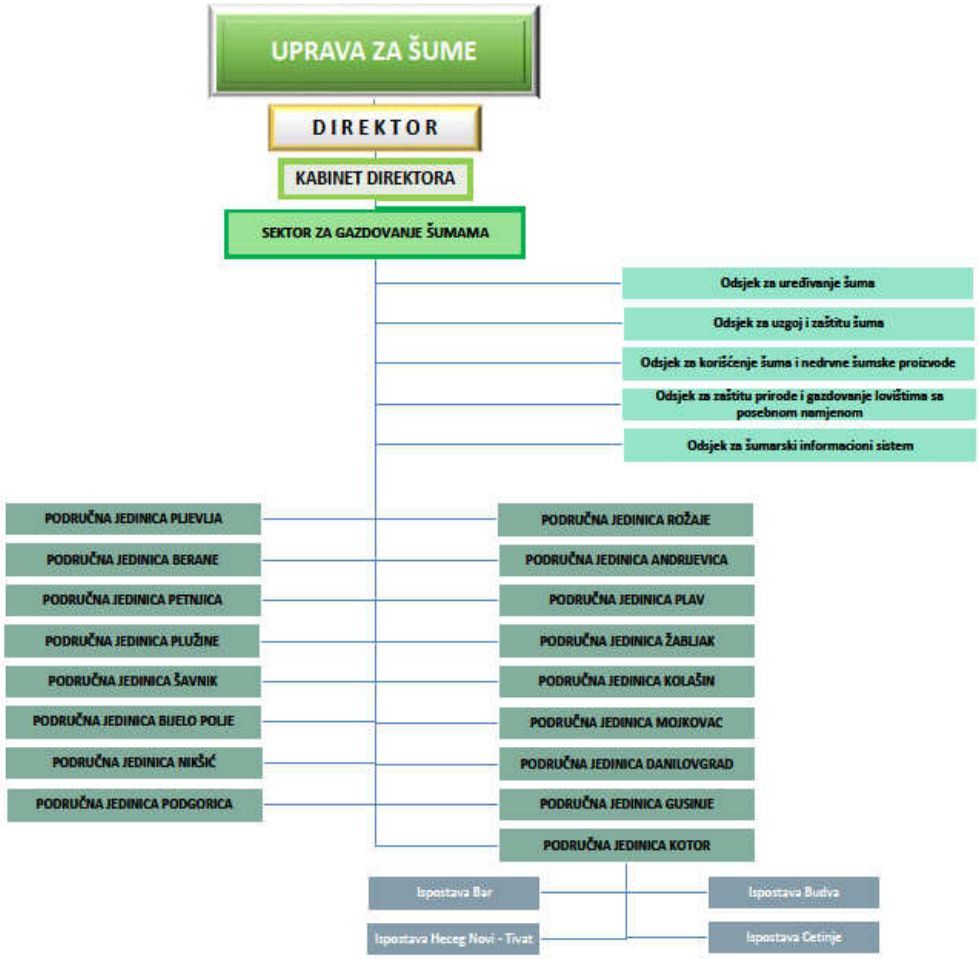

Pravilnikom o unutrašnjoj organizacijiji i sistematizaciji, u Upravi je bilo sistematizovano 396 radnih mjesta, a u izvještajnoj godini, sve izvorne, zakonom utvrđene poslove je obavljalo 339 izvršilaca, sa odgovarajućim periodičnim odstupanjima, jer je po raznim osnovima bilo odliva radne snage (penzionisanje, bolovanje...).

Ono što je karakterisalo godinu za nama, je odavno naslijeđeni problem za neophodnom radnom snagom, koja je bila angažovana putem ugovora o obavljanju povremeno privremenih poslova. Njihov broj se kretao od 40-45, zavisno od potreba Uprave. Inače ovaj problem je evidentan skoro cijelu deceniju, djelimično smo započeli smo rješavanjem istog, i dalje smatramo neophodnim potrebu iznalaženja mogućnosti za njegovo trajno rješenje.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

Usvajanjem Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu, za obavljanje planiranih aktivnosti Uprave, Programom gazdovanja šumama, bilo je predviđeno da se utroši za poslovanje iste (što ćemo i tabelarno prikazati) ukupno 4.864.407,28 EUR-a.

***TABELA 1*: Sredstva odobrena Budžetom za 2018. Godinu.**

2441		**Uprava za šume**	**4.864.407,28**
	4	**Izdaci**	**4.864.407,28**
	41	**Tekući Izdaci**	**4.174.406,28**
	411	**Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca**	**3.306.156,28**
0482	4111	Neto zarade	1.977.420,11
0482	4112	Porez na zarade	271.140,35
0482	4113	Doprinos na teret zaposlenog	709.652,39
0482	4114	Doprinos na teret poslodavca	311.097,01
0482	4115	Opštinski prirez	36.846,42
	412	**Ostala lična primanja**	**32.000,00**
0482	4122	Naknada za stanovanje i odvojen život	7.000,00
0482	4125	Otpremnine	22.000,00
0482	4127	Ostale naknade	3.000,00
	413	**Rashodi za materijal**	**453.500,00**
0482	4131	Administrativni materijal	135.000,00
0482	4133	Materijal za posebne namjene	115.000,00
0482	4134	Rashodi za energiju	40.000,00
0482	4135	Rashodi za gorivo	161.500,00
0482	4139	Ostali rashodi za materijal	2.000,00
	414	**Rashodi za usluge**	**89.750,00**
0482	4141	Službena putovanja	19.000,00
0482	4142	Reprezentacija	1.000,00
0482	4143	Komunalne usluge	42.000,00
0482	4144	Bankarske usluge negativne kursne razlike	2.000,00
0482	4145	Usluge prevoza	3.000,00
0482	4146	Advokatske, notarske i pravne usluge	1.000,00
0482	4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	15.000,00
0482	4148	Usluge stručnog usavršavanja	2.000,00
0482	4149	Ostale usluge	4.750,00
	415	**Rashodi za tekuće održavanje**	**103.000,00**
0482	4151	Tekuće održavanje javne infrastrukture	3.000,00
0482	4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	85.000,00
0482	4153	Tekuće održavanje opreme	15.000,00
	417	**Renta**	**20.000,00**
0482	4171	Zakup objekata	20.000,00
	419	**Ostali izdaci**	**170.000,00**
0482	4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	100.000,00
0482	4193	Izrada i održavanje softvera	15.000,00
0482	4194	Osiguranje	40.000,00
0482	4196	Komunalne naknade	15.000,00
	43	**Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**	**30.000,00**
	431	**Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**	**30.000,00**
0482	4316	Transferi za jednokratne socijalne pomoći	30.000,00
	44	**Kapitalni izdaci**	**660.000,00**
	441	**Kapitalni izdaci**	**660.000,00**
0482	4414	Izdaci za uređivanje zemljišta	655.000,00
0482	4415	Izdaci za opremu	5.000,00
	46	**Otplata dugova**	**1,00**
	463	**Otplata obaveza iz prethodnog perioda**	**1,00**
0482	4630	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1,00

Ukupno ostvareni prihodi po svim osnovama zaključno sa 31.12.2018. godine, utvrđeni u knjigovodstvenoj evidenciji, iznose 6.734.752,30 EUR-a.

Tabela 2: Pregled prihoda Uprave za šume po vrstama za 2018 godinu.

UPLATNI RAČUNI	NAZIV	IZNOS EUR-a
820-41113-06	Naknada za korišćenje šuma	5.225.297,19
832-6185-72	Naknada za doznaku stabala	467.090,27
832-6186-69	Taksa za ogrijev za seoska domaćinstva	638.716,04
832-6187-66	Naknada za vlasnika privatnih šuma	389.215,06
832-6188-63	Taksa za nezaštićene biljne vrste	443,93
832-6183-78	Naknada za izdavanje lovne dozvole	5.367,50
832-6189-60	Ostali prihodi	8.622,31
UKUPNO:		**6.734.752,30**

Upoređujući odobreni budžet za 2018-tu godinu, u iznosu od 4.864.407,28 EUR-a, kao i ukupno utrošena sredstva u 2018 godini, za obavljanje redovnih i vanrednih aktivnosti Uprave za šume u iznosu od 5.417.769,68 EUR-a, može se konstatovati da je utrošeno 553.362,40 EUR-a, više sredstava u odnosu na inicijalni budžet. Ono što je uticalo na uvećanje troškova poslovanja u odnosu na plan, je ne planirani trošak Uprave za šume po osnovu izvršenih sudskih isprava (presuda i rješenja o izvršenju), a koji je zaključno sa 31.12.2018. godine, iznosio 451.158,38 EUR-a, kao i izdvajanje vanrednih sredstava za nabavku sadnog materijala i pošumljavanje opožarenih šumskih površina i za realizaciju pilot projekta sječe, vuče i sortiranja drvnih sortimenata u P.J.Žabljak.

Ovaj izvještaj, bavi se i analizom poslovanja Uprave za šume sa aspekta ostvarenih prihoda po osnovu naknade za korišćenje šuma, i distribucije predmetnih sredstava. Posebno se ovdje misli na raspodjelu ostvarenih prihoda po osnovu koncesione naknade a shodno zakonu o finansiranju lokalnih samouprava, na pripadajući dio budžetima opština, na čijoj teritoriji se naknada ostvaruje i dio koji pripada budžetu države. Dakle, od ukupno ostvarenih prihoda po pomenutom osnovu u iznosu od 5.225.236,00 EUR-a, opštinama je opredijeljeno, odnosno u njihove budžete se slilo 3.657.216,57 EUR-a (70 % od ostvarenog prihoda po osnovu koncesione naknade), dok se u državni budžet usmjerio iznos od 1.568.019,63 EUR-a ili 30 % od ukupno naplaćene koncesione naknade.

Dakle, svi prihodi koji su ostvareni u poslovnoj 2018. godini, Uprave za šume, po svim osnovima iznose 6.734.752,30 EUR-a.

Sa ovog aspekta, tretirajući uporedne pokazatelje vezano za plan budžeta Uprave za šume, a koji je utvrđen u izvještajnom periodu na iznos od 4.864.407,28 EUR-a, kao i utrošena sredstva za poslovanje Uprave na iznos od 5.417.769,68 EUR-a, te ostvareni ukupni prihod od 6.734.752,30 EUR-a, Uprava za šume je ostvarila dobit i to: u odnosu na inicijalni budžet od 4.864.407,28 EUR-a, ostvarena dobit je 1.870.345,02 EUR-a, dok je dobit u odnosu na ukupno iskazane troškove poslovanja iznosila 1.316.982,62 EUR-a.

U knjigovodstvenoj evidenciji utvrdili smo da su ukupne obaveze/dug svih korisnika šuma po osnovu koncesione naknade, na dan 31.12.2018. godine, utvrđene na iznos od 5.885.052,54 EUR-a.

Značajan dio prednjeg duga, se odnosi na potraživanja koja datiraju još iz vremena funkcionisanja akcionarskih društava, koja su kasnije bila predmet likvidacije ili pak privatizacije, kao što su, A.D..'' Korporacija Jakić'', i slično. Činjenica je da je dug u gore pomenutom iznosu evidentiran kod Poreske uprave u čijoj nadležnosti je naplata i pokretanje mjera prinudne naplate potraživanja po osnovu koncesione naknade, smatramo da ovo pitanje treba ozbiljno analizirati, potruditi se da se naplate potraživanja u svim predmetima u kojima je to moguće naplativo, a ona koja su nenaplativa, otpisati na zakonom dozvoljen način, kako bismo došli do realnog stanje potraživanje.

IZVJEŠTAJ SJEMENSKE, RASADNIČARSKE PROIZVODNJE I ZAŠTITE ŠUMA ZA 2018. GODINU

SJEMENSKA PROIZVODNJA:

Proizvodnja sjemena u 2018. godini zavisila je od obima uroda sjemena i vrste sjemena koje se sakupljaju. U toku 2018.godine nije bilo uroda glavnih vrsta šumskog drveća. Na proljeće 2018.godine, u rasadnicima Uprave za šume, vršeno je trušenje šišarica u količini od 3.379 kg. koje su sakupljene/ubrane na jesen 2017.godine. Ovom prilikom dobijeno je oko 100 kilograma čistog sjemena kategorije „Poznatog porijekla".

Poznato je da je proizvodnja sadnica i sjemena iz domaće provinijencije pokazala punu opravdanost i zato se kada je godina punog uroda ulažu napori na sakupljanju sjemena iz registrovanih sjemenskih sastojina.

Registrovane sjemenske sastojine u Crnoj Gori

Red.br.	Opština	Gaz.Jedinica	Ođelenje	Vrsta	Pr.mjera
1	Pljevlja	Maočnica	65	Jela	Tret.s.o,n.i.š
2	Pljevlja	Kovač	19	Smrča	
3	Pljevlja	Kovač	8	Bukva	
4	Pljevlja	Kovač	46	Jela	
5	Pljevlja	Ljubišnja	81	Smrča	
6	Žabljak	G.Šaranci	25	Bijeli bor	
7	Žabljak	Tepačke šume	18	Smrča	
8	Rožaje	Baltičke šume	40	Smrča	
9	Rožaje	Bać-Besnik	45	Smrča	
10	Berane	Jelovica	85	Munika	
11	Berane	Mrtvica-Tivran	80 b	Crni bor	Izd.kao.pr.rez
12	Plav	Bab.polje-Treskav.	34 b	Molika	
13	Kotor	Vrmac	-	Dal.crni.b	
14	Kotor	Vrmac	-	Atlanski Kedar	
15	Kolašin	NP B.Gora	-	Bukva	
16	Kolašin	NP B.Gora	-	Jasen,lipa,brijest,javor	

Ukupna površina sjemenskih objekata iznosi 332 ha od čega 277 ha četinarskih sastojina i 55 ha sjemenskih sastojina lišćara. U godini punog uroda u sjemenskim sastojinama moguće je sakupiti oko 1.000 kg. sjemena što bi bilo više od potreba Uprave za šume Crne Gore.
U sjemenskim sastojinama organizuju se i realizuju aktivnosti:

1.Kratkoročne aktivnosti

1)uklanjanje inferiornih sjemenskih stabala oko sjemenskih sastojina i u njima,
2)izdvajanje i obilježavanje sjemenskih stabala,
3)evidentiranje obilnosti cvjetanja i uroda,
4)stimulisanje prinosa sjemena putem proreda i đubrenja,
5)zaštita sjemenskih sastojina od štetočina i bolesti,
6)stručna kontrola nad pravilnostima berbe i zdravstvenog stanja šišarica, plodova i sjemena, kontrola kvaliteta sjemena i sadnog materijala u skladu s propisanim normativima.

2.Dugoročne aktivnosti

Koje podrazumijevaju i planiranje adekvatne strukture zaposlenja osoblja, nabavku opreme i materijala koje su u funkciji sprovođenja genetičke melioracije u sjemenskim objektima, očuvanju stabilnosti sastojina i povećanu proizvodnju sjemena.

RASADNIČKA PROIZVODNJA:

U toku 2018.godine u rasadnicima Županica i Trebaljevo proizvodnja , njega, hemijsko -mehanička zaštita, gajenje, kao i aktivnosti u smislu pripreme (vađenje, pakovanje, utovar, istovar…) sadnog materijala, odnosila se na slijedećim količinama sadnica :

Proizvodnja sadnog materijala:

RASADNICI TREBALjEVO i ŽUPANICA

- Proizvodnja u 2018.godini: 1.178.580 komada sadnica različitih vrsta, tipa i starosti sadnica
- Za pošumljavanje po Programu gazdovanja šumama za proljeće 2018. godine, dato PJ. Bijelo Polje 64.850 i PJ. Žabljak 10.230 komada sadnica.
- Za pošumljavanje u 2019.god. može se upotrijebiti 822.580 komada.
- Iz rasadnika dato privatnim vlasnicima šuma za potrebe pošumljavanja u 2018.god. 21.682 kom.
- Ostvareni trošak za povremenu radnu snagu u rasadnicima iznosi 19.125,00 eura.

POŠUMLJAVANJE:

Realizacija šumsko-uzgojnih radova u 2018.godini zbog nedostaka finansijskih sredstava za cjelokupnu realizaciju Planom predviđenih aktivnosti na uzgoju šuma, sredstva su usmjerena samo na pošumljavanje opožarenih površina.

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
2.270.024	1.745.298	1.087.685	843.006	901.957	1.051.870	489.120	457.320	899.917

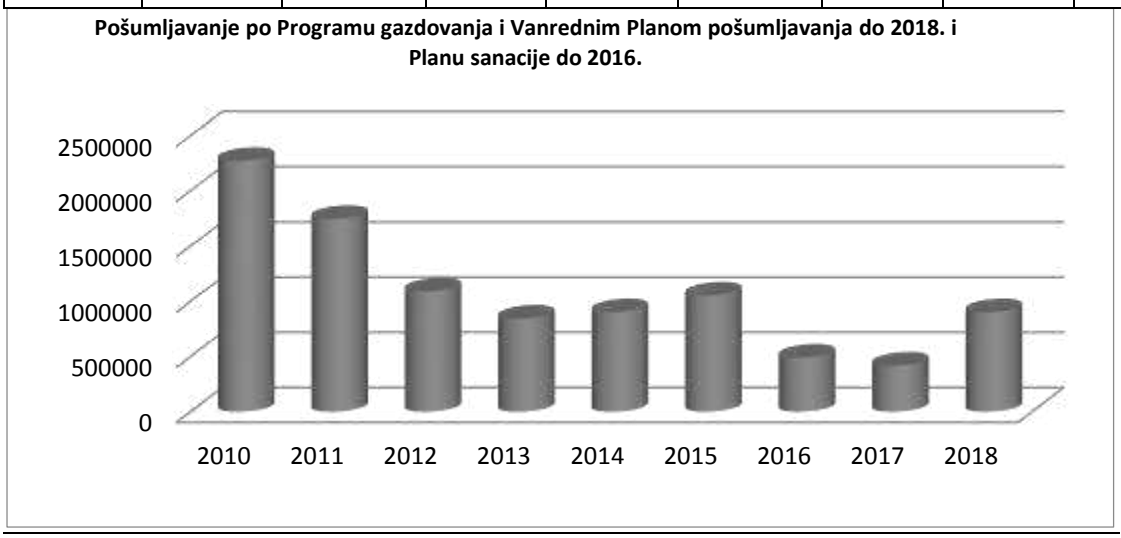

Tabelaran i grafički prikaz pošumljavanja u državnim i privatnim šumama za period 2010-2018.godina

Programom gazdovanja šumama za 2018.godinu, od planiranih 514.062 komada sadnica zasađeno je 166.080 komada sadnica na površini od 60,85 ha, što je 32 % realizacije planiranog broja sadnica. Razlog za neizvršavanje ukupnog Plana pošumljavanja predviđenog Programom gazdovanja šumama za 2018.godinu je nedostatak finansijskih sredstava.

Pored realizacije radova predviđenih Programom gazdovanja , u 2018. godini vršeno je pošumljavanje realizacijom Ugovora o pružanju usluga pošumljavanja opožarenih šumskih površina sa obezbijeđenim sadnim materijalom od strane dobavljača, broj 406-44/17-14 od 04.12.2017. godine. Kao adekvatan odgovor na pričinjene štete, Vlada Crne Gore je, na predlog Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, opredijelila sredstva iz budžetskih rezervi u iznosu od 199.955 €, u cilju interventne sanacije opožarenih površina za koje je bila neophodna hitna sanacija. Opredijeljena sredstva su kroz javnu nabavku pošumljavanja sa obezbijeđenim sadnim materijalom postala operativna u skladu sa zaključenim ugovorom, koji predviđa pošumljavanje u PJ.Kotor, Podgorica, Danilovgrad, Pljevlja i Nikšić na ukupnoj površini od 136,77 ha. Predviđena i izvršena je sadnja 370.655 sadnica četinarskih vrsta drveća, crnog i bijelog bora i smrče. Sadni materijal je nabavljen iz šumskog rasadnika "Vir" iz Nikšića.

Takođe, za realizaciju Vanrednog plana pošumljavanja u 2018 .godini, Vlada Crne Gore na inicijativu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja izdvojila je 200.000,00 eura.

Izvršena je javna nabavka od 567.826 komada sadnica, u vrijednosti od 140.411,60 eura , za izvođenje radova putem angazovanja izvođaca opredijeljeno je 59.578,20 eura.

Od ukupne količine sadnica 144.640 komada sadnica, izvođač radova je za opredijeljeni iznos izvršio pošumljavanje u PJ Kotor, Žabljak i Pljevlja po Planu koji je izradila Uprava za šume.

Preostali broj nabavljenih sadnica u količini od 423.186 komada, plus 62.174 komada iz rasadnika Uprave za šume, tj. 485.360 komada sadnica, od ukupno 630.000 komada sadnica, realizovan je 54 %, putem Akcija pošumljavanja u svim područnim jedinicama Uprave za šume, angažujući sve strukture društva (zaposleni u Upravi za šume, NVO, škole, razna Udruženja…) Pošumljavanje putem akcija nije u potpunosti završeno, što su uzrokovale vremenske prilike. Nastavak akcije bice na proljeće 2019. godine.
Tokom 2018. godine vlasnicima privatnih šuma besplatno je dodijeljeno 118.672 komada sadnica, od toga 96.990 kroz akciju pošumljavanja.
U 2018.godini nije bilo radova na pošumljavanju od strane koncesionara, iako je koncesionim ugovorima to predvidjeno.

Zabrinjava činjenica da se nekoliko godina unazad obezbjeđuju samo sredstva za Obnovu šuma, dok se druge vrste potrebnih radova zbog nedostatka finansija u potpunosti zapostavljaju. Samo u prošloj godini, shodno planskim dokumentima u šumarstvu, projektovani obim radova na uzgoju šuma iznosio je :

- Njega šuma - na površini od 264,42 ha
- Obnova šuma - na površini od 536,28 ha
- Podizanje novih šuma - na površini od 17,50 ha
- Rekonstrukcija šuma - na površini od 17,13 ha

Njega šuma su sastavni i neophodni procesi u gazdovanju šumama a čine ih njega mladika, njega gustika, prorede u mlađem i starijem letvenjaku, prašenje kultura, čišćenje kultura od izbojaka i korova, kao i prorede u kulturama starosti do 30 god. Njihova nerealizacija u dužem vremenskom periodu čine sastojinu neproduktivnom, neotpornom na štetne činioce biotičke i abiotičke prirode, a naročito čini povoljnom za podmetanje i širenje požara. Takođe, kontinuirano zapostavljanje radova na njezi šuma ozbiljno ugrožava stvaranje sistema protiv-požarne zaštite šumskih ekosistema.

ZAŠTITA ŠUMA:

Zaštita šuma na području sa kojima gazduje Uprava za šume usmjerena je na sprečavanju pojava bespravnih sječa, zaštiti šuma od biljnih bolesti i štetočina i zaštitu šuma od požara. Zaštita šuma podrazumijeva zaštitu od abiotskih faktora, atmosverskih taloga (kiša, snijeg, inje, led i grad) šumskih požara i biotskih (organski): šumske gljive, bakterije koje prouzrokuju bolesti na šumskom drveću, (fitopatogene bakterije), parazite i poluparazitske biljke, šumski korov, štetni šumski insekti, neki štetni šumski glodari, domaća stoka i na kraju čovjek.
Od gore navedenih abiotskih faktora najznačajniji radovi treba da se odnose na doznaku, sječu i brzo izvlačenje stabala koja su oštećena od abiotskih faktora i imaju za cilj sprečavanje sekundarnih bolesti od štetnih insekata.
Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina vrši se u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom saradnje sa Biotehničkim fakultetom u Podgorici.

Monitoring gazdovanja šumama

Nesumnjivo da najviše štete u šumama nastaju kao posledica požara a nakon toga su štete koje nastaju kao posledica nerealizacije planskih dokumenata .
Gazdovanje šumama, ukoliko se ne vodi računa o mjerama koje zaštita preporučuje (pretjerano prosvetljavanje sastojna, neodgovarajuća obnova, uklanjanje stabala koja nisu iskoristila svoj proizvodni potencijal, zanemarivanje stabala budućnosti, ne vođenje računa o stabilnosti sastojna, zdravstvenom stanju i vitalnosti) izbjegle bi se greške koje vode u šumsko-uzgojne neuspjehe sa posledicama populaciono ekološke degradacije. Ove posledice kao i kod šteta od požara ne mogu se sanirati i za nekoliko decenija.
Ovo je naročito važno i u kontekstu uzročno posledične veze - zdravstvenog stanja šuma i unapređenja opšte otporenosti šuma i posledica klimatskih promjena.

Zaštita šuma od štetnih insekata

Suzbijanje borovog litijaša na proljeće 2018. godine, na području kojim gazduje Uprava za šume,
Područne Jedinice Danilovgrad, Nikšić , Podgorica i Kotor, uočene su na granama borovih stabala bijela gnijezda borovog litijaša. U toku proljeća 2018. godine realizovane su planirane aktivnosti na uništavanju

i sprečavanju njegovog razvoja na ukupnoj površini od **450,26** ha. Ostvareni trošak iznosi **8.685,00** eura. Uglavnom se te aktivnosti odnose na mehaničko uništavanje i spaljivanje gnijezda borovog litijaša.

Zaštita šuma od štetnih insekata sprovodi se i na preduzimanju mjera protiv malog šestozubog smrčevog potkornjaka (Pityogenes chalcographus), velikog osmozubog smrčevog potkornjaka (Ips typographus l.), krivozubog jelinog potkornjaka (Pityokteines curvidens), šestozubog borovog potkornjaka (Ips sexdentatus) i trozubog borovog potkornjaka (Ips acuminatus). Svake godine se nabavljaju feromonske klopke i feromonski preparati za sve Područne Jedinice, daju rezultate o njihovoj brojnosti , intezitetu napada odnosno blagovremenom otkrivanju početka gradacije sipaca potkornjaka. Trošak nabavka feromona i feromonskih klopki za zaštitu šuma od potkornjaka u 2018.godini iznosi **10.505,00 eura**.
Kontrola brojnosti potkornjaka svodi se na postavljanju klopki i preparata na najugroženijim mjestima i redovno se evidentira broj klopke, datum postavljanja feromonskog preparata i nihova zamjena i broj ulovljenih potkornjaka. Na teretoriji državnih šuma ukupno je postavljeno 302 klopke, gdje vizualni simptomi ukazuju na prisutnost i povećanu brojnost i to :138 u Područnoj Jedinici Pljevlja, gdje je intezitet napada najveći posebno u Gazdinkoj Jedinici "Ljubišnja".
U cilju rješavanja problema sušenja šuma u GJ"Ljubišnja", koji je nastao kao rezultat dugogodišnjeg neblagovremenog uklanjanja sanitara, što je prouzrokovalo invazije napada potkornjaka koji je u nekim situacijama sekundarni a sada i primarni uzročnik sušenja stabala smrče i jele, te u skladu sa preporukom Komisije formirane od strane Ministarstva poljoprivrede I ruralnog razvoja, hitno se pristupilo postavljanju dodatnih 69 feromonskih klopki u ovoj Gazdinskoj jedinici, tri na stovarištima drvnih sortimenata, vodeći računa na pravilan izbor lokacije (postavljene su klopke na svim uočenim potencijalnim žarištima), raspored, redovno evidentiranje i izvještavanje o ulovu potkornjaka.
Područnoj Jedinici Rožaje, 12 klopki, Područnoj Jedinici Berane, 10 klopki, Područnoj Jedinici Plav, 10 klopki, Područnoj Jedinici Bijelo Polje, 18 klopki, Područnoj Jedinici Andrijevica, 8 klopki, Područnoj Jedinici Plužine, 42 klopke, Područnoj Jedinici Šavnik, 17 klopki, Područnoj Jedinici Danilovgrad, 10 klopki, Područnoj Jedinici Podgorica, 4 klopke, Područnoj Jedinici Nikšić, 14 klopki, Područnoj Jedinici Gusinje, 4 klopke, Područnoj Jedinici Petnjica, 15 klopki.
Kontrolom i prebrojavanjem broja ulovljenih imaga na ovom području tokom 2018.godine, da se zaključiti,da su potkornjaci, u zavisnosti od lokaliteta bili aktivni od početka maja do početka oktobra, kao i da je cijeneći registrovani broj ulovljenih imaga intezitet napada slab do vrlo jak. Jak intezitet napada šestozubog smrčinog potkornjaka je registrovan u Područnoj Jedinici Pljevlja u Gazdinkoj Jedinici "Ljubišnja".
Pored kontrole i preduzimanja mjera protiv štetnih organizama poznatih šumarskoj praksi Crne Gore, vršit će se još i monitoring nad štetnim organizmima posebno rizičnim za zdravlje bilja u listopadnim i četinarskim šumama.
Na osnovu Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja svake godine se sprovode posebni nadzori i monitoring nad štetnim organizmima posebno rizičnim za zdravlje drveća.

Aktivnosti na doznaci slučajnih užitaka i njihovoj realizaciji
Doznaka sanitara kao i njihova realizacija (preventivne mjere) sječa i brzo izvlačenje iz šume iz godine u godinu ne sprovodi se u potpunosti što je uslovilo pojavu prenamnoženja štetnih insekata , njihovo širenje i pojavu sušenja zdravih stabala. Posebno se to odnosi na Područnu jedinicu Pljevlja, konkretno Gazdinsku jedinicu "Ljubišnja".

Doznaka sanitara u 2018.godini

Područna jedinica	Ukupan broj doznačenih ođeljenja	Bruto doznačena drvna masa sanitara		
		Četinari m^3	Lišćari m^3	Ukupno m^3
Pljevlja	6	3.020	42	3.062
Rožaje	78	9.850,30	29,23	9.879,53
Berane	nema	doznake	sanitara	0
Plav	6	510,40	0	510,40

Bijelo Polje	55	1.471,95	0	1.471,95
Žabljak	nema	doznake	sanitara	0
Kolašin	nema	doznake	sanitara	0
Andrijevica	nema	doznake	sanitara	0
Plužine	20	908,00	651	1.559
Šavnik	8	51,16	0	51,16
Danilovgrad	nema	doznake	sanitara	0
Podgorica	nema	doznake	sanitara	0
Nikšić	4	560,78	170,07	730,85
Mojkovac	nema	doznake	sanitara	0
Kotor	nema	doznake	sanitara	0
Gusinje	nema	doznake	sanitara	0
Petnjica	1	174	0	174
Ukupno:	178	16.546,59	892,30	17.438,89

Bespravne sječe u državnim šumama u 2018.godini

Područna jedinica	Broj krivičnih prijava	Broj prekršajnih prijava	Posječena drvna zapremina (m3)	Zaplijenjena drvna masa
Pljevlja	13	0	577,23	81,61
Rožaje	11	0	640,81	280,37
Berane	82	0	1.039,93	110,96
Plav	4	0	18,55	0
Bijelo Polje	36	0	330,38	0
Žabljak	1	0	5,70	4,25
Kolašin	115	0	1.086,28	61,44
Andrijevica	17	0	191,40	0
Plužine	5	0	35,94	0
Šavnik	2	1	10,64	1,75
Danilovgrad	0	0	0	0
Podgorica	26	1	192,44	30,36
Nikšić	38	1	1.083,00	25,10
Mojkovac	13	0	108,78	0
Kotor	0	0	0	0
Gusinje	2	0	5,83	0
Petnjica	28	0	201,20	181,76
Ukupno:	393	3	5.528,11	777,60

Bespravne sječe u privatnim šumama u 2018.godini

Područna jedinica	Broj prekršajnih prijava	Posječena drvna zapremina (m3)
Pljevlja	0	0
Rožaje	2	33,84
Berane	0	0
Plav	2	50,79
Bijelo Polje	0	0
Žabljak	0	0
Kolašin	6	64,11
Andrijevica	1	150,00
Plužine	1	6,46
Šavnik	4	12,51
Danilovgrad	0	0
Podgorica	1	4,01
Nikšić	2	18,15
Mojkovac	0	0
Kotor	0	0
Gusinje	0	0
Petnjica	0	0
Ukupno	19	339,87

Uzurpacije u 2018. godini

Područna jedinica	Uzurpacija (ha)	Prekršajne prijave
Pljevlja	0	0
Rožaje	0,03	2
Berane	0	0
Plav	3,60	5
Bijelo Polje	0	0
Žabljak	0	0
Kolašin	0	0
Andrijevica	0	0
Plužine	0	0
Šavnik	0	0
Danilovgrad	0	0
Podgorica	0	0
Nikšić	0	0
Mojkovac	0	0
Kotor	0	0
Gusinje	0	0
Petnjica	0	0
Ukupno	3,63	7

Zaštita šuma od požara

Šume su jedan od najznačajnih prirodnih ekosistema koje daju osnovu za održivi razvoj Crne Gore. Zauzimaju 60% teritorije Crna Gore, a sektori koji se baziraju na šumskim resursima imaju veliki potencijal za rast (prerada drveta, obnovljivi izvori energije, proizvodnja hrane, turizam…).

Šumski požari predstavljaju globalni ekološki i ekonomski problem. Zbog svoje geografske pozicije u Mediteranu i sve izraženijeg negativnog uticaja klimatskih promjena, crnogorske šume su posebno ugrožene.

Najviše su ugrožene šume u primorskom i središnjem dijelu, gdje visoke temperature vazduha u ljetnjem periodu i osobine vegetacije pogoduju nastanku i razvoju požara. Naročito kritičan period za nastanak požara u našim uslovima su mjeseci jul i avgust, kada je intenzitet padavina veoma nizak, kao i mjeseci februar i mart – u uslovima suvih i toplijih zima. Požari uglavnom izbijaju danju u vremenu između 10 i 18 časova. Može se konstatovati da se dnevni ritam šumskih požara podudara sa dnevnom aktivnošću čovjeka.

Poražavajuća činjenica je prisutnost namjernog izazivanja požara zbog povećanja proizvodnje nedrvnih šumskih proizvoda kao što su šipurak, vrijesak, različite vrste pečurki, malina, kupina, kao i zbog pašarenja. Sada, uz izuzetak požara nastalih od groma, smatra se da oko 95% šumskih požara u našim uslovima uzrokuje čovjek nekom svojom djelatnošću. Evidenciju o šumskim požarima na cijeloj teritoriji Crne Gore pod šumama, po područnim jedinicama, vodi Uprava za šume, gdje se podaci sumiraju na godišnjem nivou.

Stepen ugroženosti:

Prema Nacionalnom planu za zaštitu od požara, u zavisnosti od količine i sastava gorivog materijala, vrste drveća, klime, zemljišta i ekspozicije, šume u Crnoj Gori se prema stepenu ugroženosti dijele u četiri grupe:

- **I stepen** – područje vrlo velike ugroženosti: Bar, Budva, Ulcinj, Kotor, Herceg Novi, Cetinje i dio područja Nikšića, Danilovgrada i Podgorice.
- **II stepen** – područje velike ugroženosti: Pljevlja, Žabljak, Mojkovac, Andrijevica, Plužine, Rožaje, Bijelo Polje, Plav, Berane i Kolašin.
- **III stepen** – područje umjerene ugroženosti: brdsko – planinsko područje (šume hrasta, graba i drugih lišćara) i ravničarsko (meki lišćari) – planinsko područje opština: Šavnik, Bijelo Polje, Berane i Kolašin).
- **IV stepen** – područje male ugroženosti: sjeverni i sjeveroistočni dio brdsko-planinskog i planinskog područja (šume bukve).

Intenzitet i pojava požara je u direktnoj zavisnosti od klime koja vlada na određenom prostoru, sa maksimalnim dnevnim temperaturama i dužinom trajanja sušnih perioda. Hidrometeorološki zavod Crne Gore je 2004. i 2008. godine, u saradnji sa Sektorom za vanredne situacije, primjenjivao Kanadski metod određivanja indeksa opasnosti od pojave šumskih požara FWI (Fire Weather Index). Ovaj metod se zasniva na procjeni zapaljivosti šumskog goriva u zavisnosti od prošlih i trenutnih vremenskih uslova. Meteorološki elementi koji utiču na opasnost su: temperatura vazduha, relativna vlažnost vazduha, brzina vetra i količina padavina u prethodnih 24 časa. Rezulatati prognoze su bili izuzetno dobri, međutim, zbog nedostatka sredstava, dalji rad na prognozi je prekinut.

Pregled šumskih požara:
Broj požara varira od godine do godine, u zavisnosti od klimatskih prilika. Od 2003. godine (130 zabilježenih požara) opadao je do 2006. godine (16 zabilježenih požara), dok se 2007. godine broj drastično povećao (210 zabilježenih požara), čemu je doprinijela suša i visoke temperature u ljetnjem periodu kada se najveći broj požara desio u sjevernoj regiji.
U toku 2012. godine u državnim šumama registrovano je 215 šumskih požara. Požarima je uništeno 6.663 ha šuma, što je apsolutni negativni rekord. Pričinjena šteta šumama procijenjena je na oko 4.268.000 €. U toku 2013. godine, Vlade Crne Gore usvojila je **Plan sanacije** šuma degradiranih šumskim požarima. Plan sanacije predstavlja odgovor na štete pričinjene šumama prilikom šumskih požara u 2012. godini, a kojima je bilo zahvaćeno skoro 7 % ukupne površine šuma u Crnoj Gori.
Realizacija Plana sanacije se odvijala kroz dvije faze: **prva faza** je sječa opožarenih stabala i njihovo uklanjanje sa požarišta (ukupno ponuđena opožarena bruto drvna masa dostupna za sječu iznosila je 370 000 m^3), dok se **druga faza** realizuje pošumljavanjem opožarenih površina, na kojima nije došlo do prirodnog podmlađivanja matičnom vrstom šumskog drveća (predviđeno je pošumljavanje 539 ha opožarenih šumskih površina).

Broj požara u toku 2014. godine je bio 17, sa 58,23 ha opožarene površine. Broj požara u 2015. godini zabilježen je 61 šumski požar, a opožarena površina je iznosila 2.063,31 ha.

Tokom 2016. godine u državnim šumama bio je 53 požara, opožarena površina je iznosila 969.67 ha. U privatnim šumama 19 požara , a opožarena površina je iznosila 130.00 ha

U 2017.godini u državnim šumama bilo je 115 požara na površini od 13.577,86 ha. U privatnim šumama bilo je 39 požara na površini od 7638.00 ha

U 2018.godini u državnim šumama bilo je 16 požara na površini od 2.116,53 ha. Uništeno je 6.200 komada sadnica, pošumljenih u 2015. i 2018.godini. U privatnim šumama bilo je 2 požara na površini od 1.300,00 ha.

POSTOJEĆI RESURSI ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD ŠUMSKIH POŽARA

Ljudski i materijalni resursi su značajna komponenta sistema zaštite i spašavanja. Prava i obaveze državnih organa i organa opštine, privrednih društava, drugih pravnih lica, preduzetnika i fizičkih lica uređena su Zakonom o zaštiti i spašavanju („Sl. CG", br. 13/07 i 32/11), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju. Pod uslovima koji su propisani ovim Zakonom gore navedeni subjekti su dužni da učestvuju u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i da stave na raspolaganje svoj alat, prevozna, tehnička i druga sredstava za gašenje i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Zakon o šumama („Sl. list Crne Gore", br.74/10 i 47/15), u članu 46 propisuje:
Zabranjeno je loženje otvorene vatre i odlaganje predmeta koji mogu prouzrokovati požar u šumi i na šumskom zemljištu, osim na mjestima određenim za tu namjenu.
Nadležni organ uprave, u periodu povećane opasnosti od požara u šumi i šumskom zemljištu, dužan je da obezbijedi poslove čuvanja šuma uspostavljanjem stalnih dežurstava.
Za šume i šumska zemljišta koja su izložena povećanoj opasnosti od požara primjenjuju se posebne mjere za sprječavanje i pripremu za gašenje požara, u skladu sa Zakonom. Vlasnici i korisnici šuma dužni su da preventivno djeluju, suzbijaju i učestvuju u gašenju požara u svojim šumama, odnosno šumama koje koriste.

Saglasno navedenim odredbama Zakona, Uprava za šume kao i korisnici šuma (koncesionari) izradili su detaljne Planove zaštite šuma od požara, sa detaljnim kartografskim prikazom po kategorijama ugroženosti [1-4], planovi i karte u elektronskoj formi dostavljene MUP-u sektoru za vanredne situacije.
U vremenu povećane opasnosti od požara Uprava za šume uspostavlja stalna dežurstva [0-24h] i prijem informacija o vremenu nastanka požara, lokaciji, intezitetu požara, površini, procjene širenja požara kao i mogućnost lokalizovanja nastalog požara. Dežurni sluzbenik je u obavezi da dobijene podatke unese u knjigu, da bez odlaganja obavjesti opštinsku službu žastite i spasavanja, MUP i koncesionara.
Ugovorom o koncesijama zaključen na period [0 -7 godina] je pored ostalog predviđeno da koncesionari imaju obavezu stalnog uspostavljanja šumskog reda, održavanje lokalnih puteva i traktorskih vlaka i angažovanje na gašenju požara.
Ugovorom o koncesijama na period od 30 godina koncesionar "Vektra - Jakić" iz Pljevalja**,** kada je u pitanju zaštita šuma od požara, ima obavezu organizovanja zaštite šuma od požara. Dosadašnja iskustva pokazuju da koncesionar Vektra Jakić nije u potpunosti kadrovski ni tehnički osposobljen da izvršava navedene poslove, naročito kada je obim požara ogroman kao tokom 2012. godine, tako da je potrebna koordinacija i saradnja svih subjekata u cilju uspješnog djelovanja i funkcionisanja sistema zaštite od šumskih požara.
U nastavku je lista opreme za gašenje požara kojom raspolaže Vektra Jakić:

- mobilni telefoni;
- lopate, sjekire, ašovi;
- motorne testere;
- bidoni i burad za vodu;
- naprtnjače - 20 kom.;
- terenska vozilila (lade nive, kombi);
- jedno vatrogasno vozilo – cistijerna;
- zaštitna oprema (odjeća, rukavice, čizme, itd..)

U saradnji sa Upravom za šume izvršeno je i postavljanje rezervoara za vodu kapaciteta 8 m³ na mjestima sa velikim stepenom ugroženosti.
Od potrebnih sredstava za gašenje požara Uprava za šume posjeduje dovoljan broj naprtnjača (svaki lugar ima naprtnjaču). Takođe, kroz Javne nabavke u predhodnoj godini nabavljene su „Mlatilica" (čelične metle) i to po 10 svakoj od Područnih jedinica Uprave za šume. Alati za gašenje požara se u skladu sa konkretnim potrebama Područnih jedinica nabavljaju svake godine.
Takođe, vlasnici i korisnici šuma dužni su da preventivno djeluju, suzbijaju i učestvuju u gašenju požara u svojim šumama, odnosno šumama koje koriste.

POTREBE:

Poseban problem u realizaciji sprovođenja obaveza Uprave za šume utvrđenih Zakonom, su:
-neophodno angažovanje povremene radne snage, po Zakonu o radu (osmatrači požara);
-izgradnja vodozahvata, protivpožarnih puteva, protivpožarnih pruga;
-obezbjeđenje sredstava za troškove gašenja požara (cistijerne, traktori, buldožeri, sjekači);
-obezbjeđenje sredstava za nabavku opreme (naprtnjače, mlatilice, lopate, itd..)
- preventivno uzgojne mjere: njega sastojina i pravovremeno proređivanje sastojina.
Sredstva za prethodno navedene aktivnosti i namjene samo su djelimično odobrena Budžetom iako su neophodna.

Požari u državnim šumama u 2018.godini

Područna jedinica	Opožarena površina (ha)	Broj požara	Opožarena drvna.zap.(m3)	Opožarene kuture(sadnice)	Šteta (€)	Troškovi gašenja
Ukupno	2.116,53	16	132	6.200	3.660,00	760,00

Požari u privatnim šumama u 2018.godini

Područna jedinica	Opožarena površina (ha)	Broj požara	Opožarena drvna zap.(m3)	Opožarene kulture	Šteta (€)	Troškovi gašenja
Ukupno	1.300,00	2	Sitno rastinje i trava	0	0	0

UREĐIVANJE ŠUMA u 2018. godini

Plan razvoja šuma

U toku 2018 godine, navodno su izrađeni planovi razvoja šuma za područja opština Pljevlja i Mojkovac, u koje Uprava za šume nije imala uvid.

Preporuka: Donijeti Pravilnik o izradi Plana razvoja šuma.

Programi gazdovanja šumama

Ugovori po osnovu Otvorenog postupka javne nabavke za izradu Programa gazdovanja šumama za 2018.godinu, za osam Gazdinskih jedinica, potpisani su 31.07.2018. godine, za sljedeće GJ-ce:

Gazdinska jedinica	Područna jedinica
Bukov potok-Sušac	Kolašin
Javorak-Vojnik	Nikšić
Mejdanica-Lisa	Bijelo Polje
Mušovića rijeka	Kolašin
Planina pivska	Plužine
Reč.rijeka-Vranjevštica	Kolašin
Voloder I	Pljevlja
Vučji potok	Podgorica

Za sve GJ-ce, osim GJ-ce Bukov potok-Sušac, prikupljeni su terenski podaci potrebni za izradu PGŠ, i u toku su ili obrada istih, ili kontrola baza podataka.

Osnovni razlog kašnjenja izrade Programa gazdovanja šumama jeste kašnjenje otvorenog postupka javne nabavke što uzrokuje i kašnjenje sklapanja ugovora sa izvođačima. Uprava za šume je za sve javne pozive za izradu Programa gazdovanja šumama blagovremeno pripremala tehičku dokumentaciju sa predračunon troškova izrade, koja je najzahtjevniji dio poziva.

Preporuke: U periodu 2014-2019 god, planirana budžetska sredstva za izradu PGŠ su u kontinuitetu manja od potrebnih, što je uzrokovalo kašnjenje u izradi istih, te trenutno imamo situaciju da je važnost PGŠ istekla za devet GJ-ca. Ako imamo u vidu činjenicu da za cca 45% površine Crne Gore PGŠ nikada nijesu izrađivani, nameće se neophodnost povećanja budžetskih sredstava po ovom osnovu.

Izmijeniti Pravilnik o sadržaju i načinu izrade Programa i planova gazdovanja šumama i načinu obilježavanja granica u šumi „ (“Službeni list CG 57/16).

Plan gazdovanja privatnim šumama

U toku 2018 god, nije izrađen nijedan Plan po ovom osnovu

KORIŠĆENJE ŠUMA

TABELA 1: PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU (DUGOROČNI UGOVORI)

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU DUGOROČNI UGOVORI	Ugovorena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	Posječena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	%	Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masu za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
SVE UKUPNO	107.712	74.226	69	1,223.802.41	1,184,878.91

TABELA 2: PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2017 GODINU- ZADUŽENJA U 2018 GODINI (DUGOROČNI UGOVORI)

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2017 GODINU- ZADUŽENJA U 2018 GODINI DUGOROČNI UGOVORI	Ugovorena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	Posječena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	%	Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masu za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)

SVE UKUPNO	**30.317**	**25.353**	**84**	**987,027.45**	**300,000.00**

TABELA 3: PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU (JEDNOGODIŠNJI UGOVORI)

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU JEDNOGODIŠNJI UGOVORI	Ugovorena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	Posječena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	%	Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masu za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
SVE UKUPNO	**157.982**	**79.056**	**50**	**2,921.785.69**	**2,819.143.11**

TABELA 4: PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU, AUKCIJE (SANITARI)

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU SANITARI I AUKCIJE	Ugovorena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	Posječena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	%	Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masu za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
SVE UKUPNO	**34.387**	**2.046**	**6**	**181,054.30**	**152,787.09**

TABELA 5: PREGLED UGOVORENE NETO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU AUKCIJE (DRVNI SORTIMENTI)

PREGLED UGOVORENE NETO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU AUKCIJE	Ugovorena neto drvna masa m^3 za 2018 godinu	Otpremljena neto drvna masa m^3 za 2018 godinu	%	Zaduženja za ugovorenu neto drvnu masu za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
SVE UKUPNO	4.093,40	4.093,40	100	209,363.50	209,363.50

TABELA 6: PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE SA IZNOSIMA ZADUŽENJA ZA 2018 GODINU

PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU	Ugovorena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	Posječena bruto drvna masa m^3 za 2018 godinu	%	Zaduženja za ugovorenu bruto drvnu masu za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
SVE UKUPNO	**334.391,40**	**184.774,40**	**55**	**5,523.033.35**	**4,666.170.61**

TABELA 7: PREGLED UGOVORENE BRUTO DRVNE MASE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 12 MJESECI 2018 GODINE, PO OPŠTINAMA.

PODRUČNA JEDINICA	UGOVORENA BRUTO DRV.MASA ZA 2018 GOD.	OSTVARENA PROIZ. ZA 2018 GOD.	% REALIZACIJE
PLJEVLJA	55.768	36.961	66
ROŽAJE	32.032	17.506	55
BERANE	29.581	17.850	60
ŽABLJAK	22.177	19.978	90
KOLAŠIN	37.050	13.789	37
PLUŽINE	16.478,40	9.916,40	60
B.POLJE	32.119	23.324	73
NIKŠIĆ	5.730	3.376	59
PLAV	10.906	10.544	97
PODGORICA	37.060	10.073	27
ANDRIJEVICA	17.366	8.209	47
DANILOVGRAD	12.534	0	0
MOJKOVAC	12.704	8.206	65
PETNJICA	8.114	4.561	56
GUSINJE	280	0	0
ŠAVNIK	4.492	481	11

TABELA 8: UKUPNA NAPLATA I RASPODJELA PRIHODA/NAKNADE ZA KORIŠĆENJE ŠUMA PO ZADUŽENJIMA IZ 2018 GODINE I PRENIJETIM OBAVEZAMA IZ PREDHODNIH GODINA, PO OPŠTINAMA.

SIFRA	OPŠTINA	BRUTO	NETO-70% OPŠTINAMA
302	**PODGORICA**	391,516.23	274,061.38
329	**DANILOVRAD**	36,538.00	25,576.60
400	**NIKŠIĆ**	29,842.57	20,889.80
418	**ŠAVNIK**	63,239.21	44,267.44
426	**PLUŽINE**	252,068.25	176,447.76
507	**PLJEVLJA**	925,546.99	647,882.93
515	**ZABLJAK**	578,111.51	404,678.06

604	**BERANE**	569,982.20	398,538.62
612	**PLAV**	250,978.42	175,684.90
620	**ROŽAJE**	597,962.64	418,573.95
639	**ANDRIJEVICA**	187,443.77	131,210.64
647	**PETNJICA**	152,531.90	106,772.34
655	**GUSINJE**	1,400.00	980.00
701	**BIJELO POLJE**	572,473.03	400,731.10
710	**MOJKOVAC**	162,341.55	113,639.12
728	**KOLAŠIN**	453,259.93	317,281.93
	ukupno:	**5,225,236.20**	**3,657,216.57**

TABELA 9: PREGLED UGOVORENE I POSJEČENE BRUTO DRVNE MASE ZA 2018 GODINU, DUGOROČNI UGOVORI

PODRUČNA JEDINICA	KONCESIONAR	GAZDINSKA JEDINICA	UGOV. BRUTO DRVNA MASA m³ U 2018	POS.BR.DRV.MASA m³ ZA 2018	%	Zaduženje za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
ROŽAJE	DOO„Wood export inport“,Kon.Ploča	„Balotičke šume“	5.885	5.534	94	89,558.70	80,602.83
	DOO„JelaComerc“, konzorcijum Jela	„Crnja-Ibarac“	7.335	6.329	86	114,310.75	114,310.75
	DOO „El Prom“	„Paučinske šume	4.195	2.848	68	63,703,10	62,763.10
UKUPNO:			17.415	14.711	84	267,572.55	257,676.88
BERANE	DOO „ŠIK Polimlje“	„Jelovica“	2.105	2.111	100	28,781.00	28,781.00
		„Šekularske Šume“	17.825	11.734	66	205,083,75	205,083.75
UKUPNO:			19.930	13.845	69	233,864.70	233,864.70
KOLAŠIN	DOO „Pelengic Trade“	„Pčinja-Pješčanica“	6.323	3.758	59	1,934.11	1,934.11
	DOO „ŠIK Polimlje“	„Mušovića rijeka“	9.097	4.724	52	57,832.50	57,832.50
UKUPNO:			15.420	8.482	55	59,766.61	59,766.61
ANDRIJEVICA	DOO „Bojkomerc“	„GradišnicaJelovica“	5.293	3.373	64	59,023.03	59,023.03
		„Mojanska Rijeka“	8.519	2.168	25	67,839.30	67,839.30
UKUPNO:			13.812	5.541	40	126,862.33	126,862.33
BIJELO POLJE	„Šik Lim“	„Bliškovo“	10.033	9.162	91	143,167.20	127,953.80
		„Rudo Polje“	6.828	5.286	77	118,807.20	118,920.60
		„Bjelasica“	9.482	5.657	60	63,274.80	63,274.80
UKUPNO:			26.343	20.105	76	325,249.20	310,149.20
MOJKOVAC	„Trudbenik“	„Jezerska gora“	1.855	695	37	13,041.50	11,592.45
		„Štitarica“	3.929	3.346	85	22,054.50	19,604.00
		„Pertovića omar Buren“	5.670	4.165	73	64,567.22	52,646.44
UKUPNO:			11.454	8.206	72	99,663.22	83,842.89
PLJEVLJA	„Bambis Stolarija“	„Kozička rijeka“	3.338	3.336	100	99,442.50	99,442.50
UKUPNO:			3.338	3.336	100	99,442.50	99,442.50
SVE UKUPNO:			**107.712**	**74.226**	**69**	**1,232,801.91**	**1,184,878.91**

TABELA 10: UGOVORENA BRUTO DRVNA MASA ZA 2017 GODINU – DUGOROČNI UGOVORI (ZADUŽENJA U 2018 GODINI)

PODRUČNA JEDINICA	KONCESIONAR	GAZDINSKA JEDINICA	UGOVORENA DRVNA MASA m³ ZA 2017	POS.BR.DRV.MASA m³ U 2018	%	Zaduženjeza 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
PLJEVLJA	DOO „Vektra Jakić“	13 gazdinskih jedinica	30.317	25.353	84	978,027.45	300,000.00
SVE UKUPNO:			**30.317**	**25.353**	**84**	**987,027.45**	**300,000.00**

TABELA 11: UGOVORENA BRUTO DRVNA MASA ZA 2018 GODINU – UGOVORI O PRODAJI DRVETA U DUBEĆEM STANJU

PODRUČNA JEDINICA	KORISNIK	GAZDINSKA JEDINICA	UGOV. BRUTO DRVNA MASA m³ U 2018	POS.BR.DRV. MASA m³ ZA 2018	%	Zaduženje za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
PLJEVLJA	DOO "Jasen"	„Kraljeva gora –Bunetina“	12.072	6.589	55	285,005.00	285,005.00
		„Petinske šume“	5.568	1.037	19	79,582.94	57,373.00
UKUPNO:			17.640	7.626	43	364,587.94	342,378.00
ROŽAJE	DOO"Šekom Kalač Š" UP iz 2015	„Županica“	2.221	2.469	111	58,877.00	58,877.00 Ne računati u uk.zbir
	DOO "Timber king Montenegro"	„Gornji Ibar“	3.113	326	10	53,215.05	53,215.05
		„Županica“	7.590	-	0	104,459.40	104,459.40
	DOO "Wood-procesing"	„Gornji Ibar“	1.693	-	0	12,069.20	12,069.20
UKUPNO:			14.617	2.795	19	228,620.65	228,620.65
BERANE	DOO "Nikola"	„Kaludarsko Dap.šume“	8.627	3.855	45	271,094.00	271,094.00
	DOO"Budim promet"	„Kaludarsko Dap.šume“	874	-	0	19,614.00	19,614.00
UKUPNO:			9.501	3.855	41	290,708.00	290,708.00
PETNJICA	DOO "Bekom CO"	„Mrtvica-Tivran“	3.551	2.422	68	114,342.20	114,342.20
	DOO "Pelengić trade"	„Mrtvica-Tivran“	4.183	1.757	42	94,385.60	56,028.50
UKUPNO:			7.734	4.179	54	208,727.80	170,370.70
PLAV	DOO "Pelengić trade"	„Babina Gora-Š.-Vaganica“	7.353	7.697	105	156,252.40	156,252.40
	DOO "Biootel"	„Babina Gora-Š.-Vaganica“	1.850	1.747	94	49,210.00	49,210.00
UKUPNO:			9.203	9.444	103	205,462.40	205,462.40
ANDRIJEVICA	DOO "19 Decembar"	„Kutska rijeka“	1.500	1.510	101	32,250.00	32,250.00
	DOO "ŠIK Polimlje"	„Piševska r.-Zeletin“	2.054	1.158	56	31,837.00	31,837.00
UKUPNO:			3.554	2.668	75	64,087.00	64,087.00
KOLAŠIN	DOO "ŠIK Polimlje"	„Vučje“	3.769	1.725	46	48,259.80	48,259.80
		„Komovi II“	3.541	-	0	65,692.60	65,692.60
	DOO "Kolašin Energy"	„Bukovi potok Sušac“	3.297	-	0	33,397.20	33,397.20
	DOO "Keker"	„Vučje“	4.596	1.646	36	5,016.00	5,016.00
		„Bukovi potok Sušac“	4.406	-	0	99,833.00	99,833.00
	DOO "Pelengić trade"	„Rečka Rijeka Vranještica“	2.021	1.936	96	40,622.10	40,622.10

UKUPNO:			21.630	5.307	25	292,820.70	292,820.70
BIJELO POLJE	DOO "Ekoplod"	„Mejdanica lisa“	2.775	176	6	111,555.00	111,555.00
	DOO "Pelengić trade"	„Korita“	3.001	3.043	102	88,339.30	88,339.30
UKUPNO:			5.776	3.219	56	199,894.30	199,894.30
PODGORICA	DOO "Bekom CO"	„Opasanica travska gora“	11.060	5.034	46	132,017.50	132,017.50
	DOO "Pelengić trade"	„Vučiji potok“	5.752	5.039	88	122,277.90	122,277.90
		„Opasanica travska gora“	3.813	-	0	10,071.00	0.00
UKUPNO:			20.625	10.073	49	264,366.40	254,295.40
DANILOVGRAD	DOO "Sava trans"	„Prekornica“	3.334	-	0	36,674.00	36,674.00
UKUPNO:			3.334	0	0	36,647.00	36,674.00
NIKŠIĆ	DOO "NK šume"	„Njegoš“	4.485	2.812	63	31,149.00	31,149.00
UKUPNO:			4.485	2.812	63	31,149.00	31.149.00
PLUŽINE	DOO "DIT duga"	„Bundos“	1.826	94	5	26,650.00	26,650.00
		„Župa Pivska“	4.979	4.241	85	55,362.50	55,362.50
		„Planina Pivska“	2.214	1.182	53	46,280.00	46,280.00
	DOO "Radović plus"	„Bundos“	3.338	2.932	88	53,044.00	53,044.00
	DOO „Brezna future“	„Bundos“	1.711	-	0	29,412.50	10,820.50
UKUPNO:			14.068	8.449	60	210,749.00	192,157.00
ŠAVNIK	DOO "Radović plus"	„Bijela Vojnik“	4.492	481	11	35,936.00	35,936.00
UKUPNO:			4.492	481	11	35,936.00	35,936.00
ŽABLJAK	DOO "Jasen"	„Tepačke šume“	3.612	3.213	89	130,032.00	130,032.00
	DOO "Pelengić trade"	„Dojnji Šaranci“	9.529	9.988	105	251,566.10	251,566.10
		„Gornji Šaranci“	5.318	3.499	66	110,936.00	101,763.66
		„Tepačke šume“	1.514	1.448	96	47,085.40	47,085.40
UKUPNO:			19.973	18.148	91	539,619.50	530,447.16
MOJKOVAC	DOO "Pelengić trade"	„Lepenac Palješka Gora“	1.250	-	0	7,260.00	0.00
UKUPNO:			1.250	0	0	7,260.00	0.00
SVE UKUPNO:			**157.982**	**79.056**	**50**	**2,921,785,69**	**2,819.143,11**

TABELA 12: UGOVORENA BRUTO DRVNA MASA ZA 2018 GODINU – UGOVORI O PRODAJI DRVETA U DUBEĆEM -STANJU SANITAR

PODRUČNA JEDINICA	KORISNIK	GAZDINSKA JEDINICA	UGOV. BRUTO DRVNA MASA m^3 U 2018	POS.BR.DRV. MASA m^3 ZA 2018	%	Zaduženje za 2018 godinu	PLAĆANJE (€)
PLJEVLJA	DOO "Zeleno Borje"	„Kozička rijeka“	283	-	0	12,371.50	12,371.50
	DOO"Ekoplod"	„Kozička rijeka“	1.076	-	0	5,764.00	5,764.00
	DOO"Njogo"	„Kozička rijeka“	2.468	-	0	12,587.50	12,587.50
UKUPNO:			3.827	0	0	30,723.00	30,723.00
ŽABLJAK	DOO"Točak"	„Gornji Šaranci“	374	-	0	1,870.00	623.33

	UKUPNO:		374	0	0	1,870.00	623.33
PLUŽINE	DOO "Radović plus"	„Volujak Mratinje“	943	-	0	2,888.50	0.00
	UKUPNO:		943	0	0	2,888.50	0.00
NIKŠIĆ	DOO"Šume"	„Duga Crnovrh“	660	340	52	1,240.00	1,240.00
		„Duga Golija“	300	75	25	300.00	300.00
		„Javorak Vojnik“	135	65	48	324.00	324.00
	DOO"Bor-trade"	„Župa Štitovo“	150	84	56	825.00	825.00
	UKUPNO:		1.245	564	45	2,689.00	2,689.00
DANILOVGRAD	DOO"Bor-trade"	„Štitovo“	9.200	-	0	4,600.00	3,093.00
	UKUPNO:		9.200	0	0	4,600.00	3,093.00
PODGORICA	DOO"Bekom CO"	„Opasanica tra.gora“	16.435	-	0	102,575.00	88,724.63
	UKUPNO:		**16.435**	**0**	**0**	**102,575.00**	**88,724.63**
PETNJICA	DOO"Šekom Kalač Š"	„Mrtvica Tivran“	380	382	101	4,670.00	4,670.00
	UKUPNO:		380	382	101	4,670.00	4,670.00
PLAV	DOO"Čukar"	„Trokus Ribljak“	1.215	729	60	26,326.80	17,551.20
	DOO"Arda-pellet"	„Trokus Ribljak“	152	179	117	1,094.00	1,094.00
		„Čakor Visitor“	106	-	0	424.00	424.00
	DOO"Šekular"	„Trokus Ribljak“	230	192	83	1,794.00	1,794.00
	UKUPNO:		1.703	1.100	65	29,638.80	20,863.20
GUSINJE	DOO"Arda-pellet"	„Gusinjske šume“	280	-	0	1,400.00	1,400.00
	UKUPNO:		280	-	0	1,400.00	1,400.00
	SVE UKUPNO:		**34.387**	**2.046**	**6**	**181,054.30**	**152,786.16**

TABELA 13: UGOVORENA DRVNA MASA SORTIMENATA ZA 2018 GODINU – UGOVORI O PRODAJI DRVNIH SORTIMENARA NA LAGERU

PODRUČNA JEDINICA	**KORISNIK**	**BROJ UGOVORA**	**UGOV. NETO DRVNA MASA m^3 U 2018**	**POS.NETO.DRV.MASA m^3 ZA 2018**	**%**	**Zaduženje za 2018 godinu**	**PLAĆANJE (€)**
PLJEVLJA	DOO "Delta Comerc"	4167/29.05.2018	421	421	100	27,198.60	27,198.60
	DOO "Zeleno Borje"	9722/09.11.2018	225	225	100	22,435.00	22,435.00
ŽABLJAK	DOO "Trudbenik"	5854/17.07.2018	350	350	100	23,957.00	23,957.00
		6201/30.07.2018	1.480	1.480	100	88,760.00	88,760.00
PLUŽINE	DOO"Vučje energy"	6281/01.08.2018	972,40	972,40	100	25,432.90	25,432.90
	DOO"Radović-plus"	7389/10.09.2018	495	495	100	13,675.00	13,675.00
BERANE	DOO"Šekom Kalač Š"	5855/17.07.2018	150	150	100	7,905.00	7,905.00
		UKUPNO:	**4.093,40**	**4.093,40**	**100**	**209,363.50**	**209,363.50**

NAPOMENA:

- Uprava za šume je zbog kršenja odredaba Ugovora broj 3569 od 26.08.2015. godine, sa kompanijom ''Bambis Stolarija'' doo. Podgorica, pokrenula postupak za njegov raskid i isti je u završnoj fazi, očekujemo da po ovom osnovu sve pravne radnje budu okončane početkom mjeseca marta.

- Istovremeno smo analizom praćenja realizacije ostalih Ugovora, došli do zaključka da je implementacija koncesionog Ugovora broj 482 od 17.04.2007. godine, koji je zaključen sa kompanijom doo.''Vektra Jakić'' Pljevlja, ne održiva, i da treba u konkretnom slučaju preduzeti sve zakonom propisane pravne radnje zbog nepoštovanja istog.

REZIME IZVJEŠTAJA O RADU UPRAVE ZA ŠUME ZA 2018. GODINU

Izvještaj o radu za 2018. godinu, je urađen u skladu sa realizovanim a planiranim aktivnostima Programom gazdovanja šumama za 2018. godinu.
Uprava za šume je u izvještajnom periodu, egzistirala kao organ u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, shodno normativnoj regulativi. Organizaciono je imala 17 područnih jedinica sa sjedištem Uprave u Pljevljima. Ono što je karakterisalo godinu za nama, je odavno naslijeđeni problem za neophodnom stručnom i kvalifikovanom radnom snagom, koja je bila angažovana u skoro cijelom periodu, putem ugovora o obavljanju povremeno privremenih poslova. Njihov broj se kretao od 40-45, zavisno od potreba Uprave. Inače ovaj problem je evidentan skoro cijelu deceniju, djelimično smo započeli sa rješavanjem istog, i dalje smatramo neophodnim potrebu iznalaženja mogućnosti za njegovo trajno prevazilaženje.
Izvještajom su jasno precizirani ukupni prihodi i rashodi budžeta Uprave za šume, kao i sve aktivnosti vezane na planiranim šumsko uzgojnim radovima, izradi planova uređenja šuma i korišćenju šuma.
Iz Izvještaja se može utvrditi da je došlo do pada proizvodnje u šumarstvu u odnosu na prethodnu 2017. godinu, a razlog temeljimo na činjenici da u Izvještajnom periodu kompanija i glavni koncesionar doo.''Vektra Jakić'' Pljevlja, nije zaduživana sa doznačenom bruto drvnom masom a zbog nepoštovanja Ugovorom jano preciziranih prava i obaveza. Istovremeno na pad proizvodnje je uticala i činjenica da je na teritoriji područne jedinice Rožaje, putem restitucije došlo do povraćaja nepokretnosti (šume i šumskog zemljišta) od strane Komisije za restituciju i obeštećenje šume i šumskog zemljišta, čime je Uprava za šume morala da raskine Ugovore o prodaji drveta u dubećem stanju sa kupcima na ukupno planiranih cca 15.000 m^3 bruto drvne mase.
Izvještaj karakteriše i činjenica, da je unaprijeđena naplata prihoda po svim osnovima. Ukupno ostvareni prihodi zaključno sa 31.12.2018. godine, utvrđeni u knjigovodstvenoj evidenciji, iznose 6.734.752,30 EUR-a. Usvajanjem Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu, za obavljanje planiranih aktivnosti Uprave, Programom gazdovanja šumama, bilo je predviđeno da se utroši za poslovanje iste ukupno 4.864.407,28 EUR-a.

Tabela 1: Pregled prihoda Uprave za šume po vrstama za 2018 godinu.

UPLATNI RAČUNI	NAZIV	IZNOS EUR-a
820-41113-06	Naknada za korišćenje šuma	5.225.297,19
832-6185-72	Naknada za doznaku stabala	467.090,27
832-6186-69	Taksa za ogrijev za seoska domaćinstva	638.716,04
832-6187-66	Naknada za vlasnika privatnih šuma	389.215,06
832-6188-63	Taksa za nezaštićene biljne vrste	443,93
832-6183-78	Naknada za izdavanje lovne dozvole	5.367,50
832-6189-60	Ostali prihodi	8.622,31
UKUPNO:		**6.734.752,30**

Kada je u pitanju zaštita šuma, očito je da je u 2018. godini, bio evidentiran daleko manji intezitet šumskih požara u odnosu na prethodnu 2017. godinu, a stvorene su i pretpostavke da je cjelokupni sistem na zaštiti od požara tehnički i stručno u istom periodu unaprijeđen. U 2018.godini u državnim šumama bilo je 16 požara na površini od 2.116,53 ha. Uništeno je 6.200 komada sadnica, pošumljenih u 2015. i 2018.godini. U privatnim šumama bilo je 2 požara na površini od 1.300,00 ha.

Požari u državnim šumama u 2018.godini

Područna jedinica	Opožarena površina (ha)	Broj požara	Opožarena drvna.zap.(m3)	Opožarene kuture(sadnice)	Šteta (€)	Troškovi gašenja
Ukupno	2.116,53	16	132	6.200	3.660,00	760,00

Požari u privatnim šumama u 2018.godini

Područna jedinica	Opožarena površina (ha)	Broj požara	Opožarena drvna zap.(m3)	Opožarene kulture	Šteta (€)	Troškovi gašenja
Ukupno	1.300,00	2	Sitno rastinje i trava	0	0	0

Ozbiljan problem koji je bio evidentan i prehodne godine, jesu bespravne sječe u državnim šumama. U toku 2018 godine, pred nadležnim organima podneseno je 393 krivične prijave i 3 prekršajne prijave a tom prilikom posječeno je 5528,11 m^3 od čega je na licu mjesta zaplijenjeno 777,60m^3. Najugroženije područne jedinice su Kolašin,Bijelo Polje,Podgorica,Berane,Nikšić i Petnjica.

Bespravne sječe u državnim šumama u 2018.godini

Područna jedinica	Broj krivičnih prijava	Broj prekršajnih prijava	Posječena drvna zapremina (m3)	Zaplijenjena drvna masa
Ukupno:	393	3	5.528,11	777,60

Bespravne sječe u privatnim šumama u 2018.godini

Područna jedinica	Broj prekršajnih prijava	Posječena drvna zapremina (m3)
Ukupno	19	339,87

U toku 2018 godine, u rasadnicima Županica i Trebaljevo proizvodnja , njega, hemijsko -mehanička zaštita, gajenje, kao i aktivnosti u smislu pripreme (vađenje, pakovanje, utovar, istovar…) sadnog materijala, odnosila se na 1.178.580 komada sadnica različitih vrsta, tipa i starosti sadnica.
Programom gazdovanja šumama za 2018.godinu, od planiranih 514.062 komada sadnica, zasađeno je 166.080 komada sadnica na površini od 60,85 ha, što je 32 % od realizacije planiranog broja sadnica. Razlog za neizvršavanje ukupnog Plana pošumljavanja predviđenog Programom gazdovanja šumama za 2018.godinu, je bio nedostatak finansijskih sredstava.
Bitna je i činjenica da je Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, a što i Izvještaj tretira, obezbijedilo dodatna sredstva u iznosu od 200.000 EUR-a, od čega je izvršena javna nabavka 567.826 komada sadnica u vrijednosti od 140.411,60 EUR-a, a za izvođenje i angažovanje izvođača za sadnju istih je izdvojeno 59.578,20 EUR-a, za pošumljavanje goleti i opožarenih površina.

Ugovori po osnovu Otvorenog postupka javne nabavke za izradu Programa gazdovanja šumama za 2018.godinu, za osam Gazdinskih jedinica, potpisani su 31.07.2018. godine. Za sve GJ-ce, osim GJ-ce Bukov potok-Sušac, prikupljeni su terenski podaci potrebni za izradu PGŠ, i u toku su ili obrada istih, ili kontrola baza podataka.

Gazdinska jedinica	**Područna jedinica**
Bukov potok-Sušac	Kolašin
Javorak-Vojnik	Nikšić
Mejdanica-Lisa	Bijelo Polje
Mušovića rijeka	Kolašin
Planina pivska	Plužine
Reč.rijeka-Vranjevštica	Kolašin
Voloder I	Pljevlja
Vučji potok	Podgorica

U toku 2018 godine, po informacija koje smo dobili iz Ministarstva, su izrađeni planovi razvoja šuma za područja opština Pljevlja i Mojkovac, u koje Uprava za šume nije imala uvid.

U izvještajnom periodu je pojačan intezitet praćenja realizacije svih Ugovora koje je Uprava za šume zaključila sa koncesionarima i kupcima drveta u dubećem stanju, tako da je u toku, na našu inicijativu postupak za raskid jednog Ugovora, a istovremeno su stvorene pretpostavke za pokretanje inicijative po istom osnovu za raskid još jednog dugogodišnjeg zaključenog koncesionog Ugovora.

U toku 2018 godine, Uprava za šume je po svim osnovama ugovorila 334.391,40 m^3 bruto drvne mase, od čega po osnovu dugoročnih ugovora 138.029 m^3 bruto drvne mase, na osnovu jednogodišnjih (prodajom drveta u dubećem stanju) 157.982 m^3 bruto drvne mase. Uprava za šume je raspisala Javni poziv za prodaju sanitara nastalog od posledica sušenja šuma i požara, i po tom osnovu potpisala ugovore za 34.387 m^3 bruto drvne mase. Aukciskom prodajom drvnih sortimenata prodato je 4093,40 m3 dobijenih od realizacije pilot projekta i od sječa sa 400 KV dalekovoda Čevo-Pljevlja.

Planirana sredstva, koja su odobrena posebnom odlukom Vlade za realizaciju Pilot projekta (prodaje drvnih sortimenata sa lagera), nijesu utrošena zbog toga, što po našoj ocjeni postoji tihi otpor jednog broja naših poslovnih partnera na realizaciji novog koncepta upravljanja šumama, čija je implementacija u toku. Uprava za šume je zbog kršenja odredaba Ugovora broj 3569 od 26.08.2015. godine, sa kompanijom ''Bambis Stolarija'' doo. Podgorica, pokrenula postupak za njegov raskid i isti je u završnoj fazi, očekujemo da po ovom osnovu sve pravne radnje budu okončane početkom mjeseca marta.
Istovremeno smo analizom praćenja realizacije ostalih Ugovora, došli do zaključka da je implementacija koncesionog Ugovora broj 482 od 17.04.2007. godine, koji je zaključen sa kompanijom doo.''Vektra Jakić'' Pljevlja, ne održiva, i da treba u konkretnom slučaju preduzeti sve zakonom propisane pravne radnje zbog nepoštovanja istog.